

POSUDEK

diplomové práce předložené na UK v Praze, Filozofická fakulta,
Ústav pro pravěk a ranou dobu dějinnou, v roce 2014.

AUTORKA POSUZOVANÉ PRÁCE: Jana Kozáková

NÁZEV PRÁCE: Sklářství a krajina. Příspěvek k vývoji sklářské výroby na Českomoravské vrchovině v novověku na příkladu sklářské osady Milovy (okr. Žďár nad Sázavou).

VEDOUCÍ PRÁCE: Prof. PhDr. Jan Klápště, CSc.

AUTORKA POSUDKU: PhDr. Eva Černá

Rozsah práce: 105 stran textu (včetně literatury), 15 barevných příloh (plány, foto terénu a vybraných nádob sortimentu sklárny).

Název posuzované práce sliboval, že k nedlouhé řadě publikací zabývajících se novověkým sklářstvím přibude další, která zpracuje oblast prozatím málo známou, resp. opomíjenou. Rovněž se dalo očekávat, že se autorka zaměří nejen na historicko-technologickou stránku výroby skla, ale současně též na dopady tohoto řemesla na kulturní krajinu. Realita je ovšem jiná. Předložená práce přináší jen velmi málo informací o sklářství na vrchovině i o samotné sklárně Milovy, ať už z doby její existence (sortiment, zástavba), tak po zániku (příčiny a způsob destrukce objektů a proměny přírodního prostředí). V nedostatečném rozsahu jsou v ní podle mne prezentovány a zhodnoceny výsledky vlastního autorčina výzkumu. Z tohoto i dalších níže uvedených důvodů ji proto nepovažuji za dostatečně kvalitní a hodnou obhajoby magisterské diplomové práce.

Struktura

Předkládaná práce obsahuje 104 stran textu, který je doplněný o soupis použité literatury (5 str.) a přílohy (15). Textová část je rozvržena pouze do čtyř hlavních kapitol tématicky rozčleněných do samostatných podkapitol i užších bloků. Je natolik detailně strukturována, že se stala dokonce až nepřehlednou. Navíc, již ze samotného obsahu, je dobře patrna disproporce jednotlivých částí textu, ve kterém převažují obecně známé informace o novověkém sklářství v Čechách nad výsledky vlastního výzkumu.

Kapitola první s názvem *Úvod do problematiky a cíl práce* je vlastně jen velmi stručným popisem obsahu jednotlivých kapitol a nástinem použitých metod výzkumu i zpracování dat. Jednostránkový text též obsahuje v závěru spíše výčet původních záměrů autorky, než skutečných cílů předkládané práce.

Kapitola druhá – *Vývoj sklářského průmyslu v českých zemích od konce 18. století přibližně do první světové války*. Tato je v porovnání s ostatními obsáhlá a zbytečně složitě vnitřně strukturovaná. Na sedmdesáti stránkách autorka uvádí historicko-technologická fakta o vývoji sklářství sledovaného období v Čechách, které získala četbou literatury a jen na necelých dvou (Podkapitola 2.2.) se zabývá proměnami krajiny pod vlivem průmyslové revoluce, resp. společensko-hospodářskými změnami zapříčiněnými industrializací našich zemí (také v tomto případě jde pouze o text převzatý).

Za problematickou považuji zvláště čtvrtou podkapitolu (2.4: *Technologický vývoj sklářského průmyslu*). Obsahuje řadu chybných tvrzení a případně i nejasností, což zřejmě zapříčinila autorčina nedostatečná znalost sklářských technologií. V textu se tak často objevují nevhodné formulace (z hlediska věcnosti i stylistiky) a slovní spojení, která negativně ovlivňují kvalitu textu. Nesrozumitelnost, popř. nejasnost vět umocňuje nesprávně používaná či nevhodná terminologie.

Pro velké množství je nelze všechny uvést a vybrat jen některé by mohlo zkreslit skutečnou situaci. Tuto kapitolu doporučuji přepracovat po předchozích konzultacích se sklářskými technologiemi.

Další konkrétní výhrady:

- Ke znění nadpisu této kapitoly (... přibližně do ...)
- ke strukturování, které je zbytečně detailní, nepřehledné a někdy i nelogické: (např. začátek textu v 2.1.2 spíše patří do 2.1.1).
- nedodržuje časový rámeček zadání (místy popisuje vývoj sklářství až do doby současné)
- k formální úpravě (psaní odstavců...)
- Na některých místech si autorka odporuje, když na jednom místě píše, že se sklárna potýkala v určitém období trvale s problémy, zatímco níže v textu poznamenává, že ve stejném období zažívala svou konjunkturu
- Text je kompilativní, přesto, nebo snad právě proto obsahuje i faktografické chyby,
-

Kapitola třetí – *Zaniklá sklářská huť Milovy*. Teprve v této části předkládané práce, tvořící zhruba jen pětinu celého textu, se autorka dostává ke sklárně Milovy. Nejprve se stručně dotýká přírodních poměrů a geneze sklářské osady, později též sortimentu sklárny. Uvedené pasáže provázejí fotografické přílohy – pohledy na naleziště a vybrané typy nádob, které však mají jen ilustrativní a ne odbornou hodnotu. Ostatně autorka charakterizuje sortiment sklárny jako jeden ve sledovaném časovém úseku neměnný celek, aniž by připustila, či vysledovala a doložila tvarové či dekorační proměny nádob. Teprve potom se dostává k popisu a zhodnocení výsledků svých terénních výzkumů. Tato kapitola by měla být podle mého názoru klíčová. Z nepochopitelných důvodů však autorka její rozsah i obsah silně zredukovala. Ponecháme-li stranou vstupní informace o době a metodách měření, pak ponechala relativně velký prostor pro jednoduchou deskripci terénních útvarů (výběr sledovaných kategorií i způsob zápisu je víc než podivný). Následnou interpretaci zakládá na archivních pramenech, aniž by ji podpořila údaji získanými povrchovým nebo geodeticko-topografickým průzkumem, které jsou zaznamenány v předchozích popisech. Absence kresebné i fotografické dokumentace jednotlivých terénních relikvů, stejně jako samostatného plánu lokality, výrazně snižuje hodnotu této kapitoly i v konečném důsledku i předkládané práce. Výhrady uváděné výše v podstatě platí i k této kapitole.

Stylistika

Z tohoto hlediska není práce jednotná. Pasáže stylisticky i gramaticky správné se střídají s větami nesprávně formulovanými, obsahujícími řadu chyb (psaní velkých a malých písmen, záměna předložek s a z, shoda podmětu s přísudkem ad) a nevhodných slovních spojení či slov spíše knižních než odborných. K příčinám této nevyváženosti patří zřejmě vedle spěchu autorky zjevně též její nedostatečné znalosti jazykové a nízká úroveň znalostí sklářských technologií (viz výše).

Formální aspekty práce

Z formálního hlediska lze označit předloženou práci za dostačující, ke které nemám závažnější výhrady. Autorka správně cituje použitou literaturu, byť v některých případech již zastaralou (příklad: 2.4.1.3 – Draselné suroviny (zde odkazuje pouze na práci A. Smrčka (1996a) a ne na studii J. Woitsche z r. 2003 (Zapomenutá potaš), která je zásadní pro poznání draslářství 18. a 19. století).

Závěrečné konstatování

Autorka předkládané práce zjevně nezvládla zadané téma a rovněž tak se jí nepodařilo splnit osobní záměry a cíle zmiňované v úvodu. Nepostihla specifičnost vývoje novověkého sklářství

na Českomoravské vrchovině, nepodařilo se jí přesvědčivě objasnit a prokázat význam geodeticko-topografického průzkumu pro klasifikaci a interpretaci terénních útvarů a nedostatečně se dotkla též proměn krajiny v tradičních sklářských oblastech. Také nelze přehlédnout, že většina textu má kompilativní charakter.

Vzhledem k výše uvedenému je zřejmé, že se autorce nepodařilo zvládnout zadanou problematiku a proto doporučuji práci postoupit k obhajobě jedině až po zásadním přepracování.

Navrhuji hodnocení: nesplnila.

V Mostě dne 3. 9. 2014

PhDr. Eva Černá